

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTERSTWO FINANSÓW

INFORMACJA

Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

*o realizacji ustawy z dnia 16 listopada 2000 r.
o przeciwdziałaniu wprowadzaniu
do obrotu finansowego wartości majątkowych
pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł
oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu
w roku 2008*

Spis treści

1. INFORMACJE O TRANSAKCJACH.....	3
1.1. Transakcje podejrzane	3
1.2. Transakcje ponadprogowe	7
2. ANALIZY.....	10
2.1. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy	10
2.1.1. Postępowania analityczne i ich efekty.....	10
2.1.2. Przykładowe kierunki analiz	12
2.1.3. Metodyka prania pieniędzy	15
2.2. Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu.....	16
3. KONTROLE	16
3.1. Kontrole przeprowadzone przez GIIF	16
3.2. Kontrole przeprowadzone przez instytucje nadzorujące	17
3.3. Wyjaśnienia dotyczące stosowania prawa.....	17
4. WSPÓŁPRACA KRAJOWA.....	18
4.1. Wymiana informacji z jednostkami krajowymi.....	18
4.1.1. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi prokuratury i sądami.....	19
4.1.2. Współpraca z organami kontroli skarbowej i organami skarbowymi	20
4.1.3. Współpraca z organami podległymi ministrowi spraw wewnętrznych i administracji	20
4.1.4. Współpraca ze służbami ochrony państwa.....	21
4.1.5. Współpraca z szefem CBA.....	21
4.1.6. Współpraca z szefem KCIK	22
4.1.7. Inne informacje	22
4.2. Działalność szkoleniowa	23
5. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA.....	24
5.1. Współpraca z Komisją Europejską.....	24
5.2. Komitet MONEYVAL	24
5.3. Współpraca na forum organizacji międzynarodowych	25
5.3.1. Grupa EGMONT.....	25
5.3.2. Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF)	25
5.3.3. Grupa Euroazjatycka ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (EAG)	26
5.3.4. Wzmocnienie pozycji GIIF w regionie	26
5.4. Współpraca dwustronna.....	27
5.4.1. Wymiana informacji z zagranicznymi FIUs.....	27
5.4.2. Porozumienia o współpracy	27
5.5. Inne kwestie.....	28
5.5.1. Projekt bliźniaczy dla rumuńskiej jednostki analityki finansowej	28
5.5.2. Konferencja Rady Europy na temat przestępczości gospodarczej	28
5.5.3. Uczestnictwo w procesie negocjacyjnym pomiędzy Polską a USA.....	28
6. DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA.....	29
6.1. Nowelizacja ustawy.....	29
6.2. Inne działania legislacyjne	29
6.3. Warszawska Konwencja Rady Europy	29

1. INFORMACJE O TRANSAKCJACH

Zgodnie z *ustawą z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1505 ze zm.; zwaną dalej ustawą), Generalny Inspektor Informacji Finansowej zajmuje się przede wszystkim uzyskiwaniem, gromadzeniem, przetwarzaniem i analizowaniem informacji w trybie określonym w ustawie oraz podejmowaniem działań w celu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł i przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, a w szczególności badaniem przebiegu transakcji, które mogą mieć związek z popełnieniem przestępstwa, o którym jest mowa w art. 299 *Kodeksu karnego*, lub finansowaniem terroryzmu.

Generalny Inspektor Informacji Finansowej (zwany dalej GIIF) wykonuje swoje zadania przy pomocy Departamentu Informacji Finansowej, jednostki organizacyjnej wyodrębnionej w tym celu w strukturze Ministerstwa Finansów. Wraz z nią tworzy polską jednostkę analityki finansowej, wg nazewnictwa stosowanego w aktach prawnych Unii Europejskiej.

1.1. Transakcje podejrzane

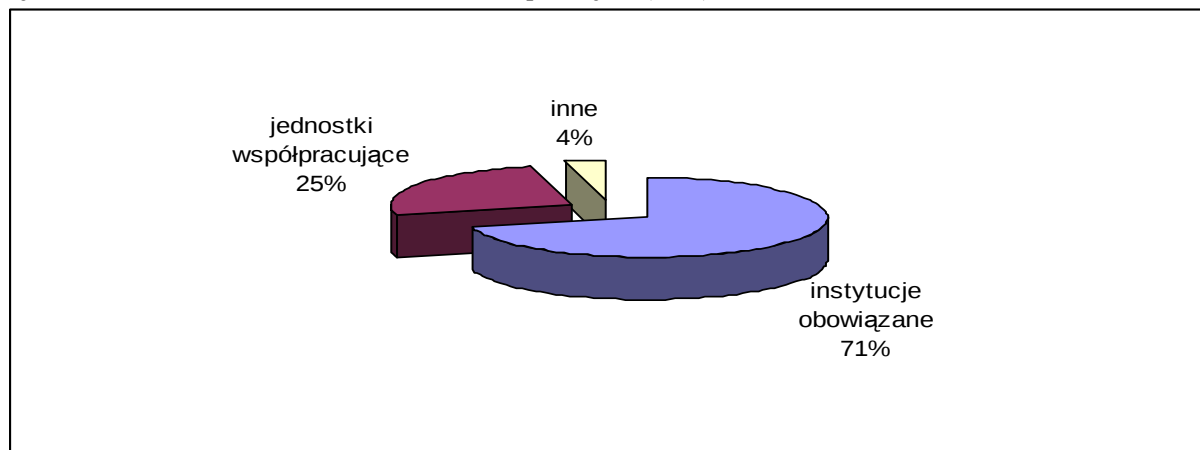
W 2008 r. do Departamentu Informacji Finansowej wpłynęło 1 815 zawiadomień opisowych o działalności i transakcjach podejrzanych (tzw. SARów). Charakteryzowały się one tym, że zawierały opis kilku, kilkunastu, a nieraz nawet kilkuset transakcji (najczęściej powiązanych ze sobą poprzez te same strony transakcji, podobne okoliczności podejrzane, zbliżony okres realizacji i / lub zaangażowanie tych samych wartości majątkowych), które w przekonaniu zgłaszającej instytucji mogą być związane z praniem pieniędzy. Ponadto, często były dołączone do nich inne dane oraz dokumenty, przyczyniające się do sprawniejszego prowadzenia postępowania (np. historia rachunku, kopie dokumentów dotyczących podejrzanych transakcji).

Tabela nr 1 – Liczba zawiadomień opisowych otrzymanych w okresie 2001-2008

Źródło zawiadomień	Instytucje obowiązane	Jednostki współpracujące	Inne źródła	Łącznie
2001 r. (od VII)	102	115	14	231
2002 r.	358	237	19	614
2003 r.	739	211	15	965
2004 r.	860	521	16	1397
2005 r.	1011	500	15	1526
2006 r.	1351	530	17	1898
2007 r.	1244	648	28	1920
2008 r.	1287	460	68	1815

W 2008 r. zwiększyła się nieznacznie liczba zawiadomień tego typu otrzymywanych od instytucji obowiązanych o 3,5% w stosunku do roku poprzedniego. Jednocześnie zmalała liczba zawiadomień uzyskiwanych od jednostek współpracujących o 29%. Wzrosła natomiast liczba informacji otrzymywanych z innych źródeł o 142,9%.

Wykres nr 1 – Dane na temat zawiadomień opisowych (SAR)

Podobnie, jak w latach ubiegłych, najwięcej zawiadomień tego typu otrzymanych od instytucji obowiązanych pochodziło z banków.

Tabela nr 2 – Podział zawiadomień opisowych z instytucji obowiązanych wg typów podmiotów

Typ instytucji	Liczba zawiadomień opisowych	Udział procentowy
Banki	1 237	96,11%
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	20	1,55%
Domy maklerskie	21	1,63%
Podmioty reprezentujące zawody prawnicze	2	0,16%
Podmioty leasingowe	3	0,23%
Towarzystwa ubezpieczeniowe	4	0,31%
Suma	1 287	100,00%

W przypadku banków, ponad połowa (ok. 55,5%) zawiadomień tego typu pochodziła z sześciu banków, tj.:

- 1) BZ WBK S.A.
- 2) PEKAO S.A.
- 3) PKO BP S.A.
- 4) Bank Millennium S.A.
- 5) BRE Bank S.A.
- 6) ING Bank Śląski S.A.

Należy zauważyć, że o 75% w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się liczba zawiadomień otrzymywanych od domów maklerskich. W tym zakresie przodowały Dom Maklerski BZ WBK S.A. oraz Dom Inwestycyjny BRE Banku S.A.

W porównaniu z informacjami o pojedynczych transakcjach podejrzanych, zawiadomienia opisowe charakteryzują się dużą szczegółowością oraz dobrze opisanym uzasadnieniem wskazującym na powzięte przez instytucję obowiązaną podejrzenie. W konsekwencji ułatwia to szybką weryfikację otrzymanych danych w innych źródłach informacji i w następstwie tego przygotowanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 *Kodeksu karnego*.

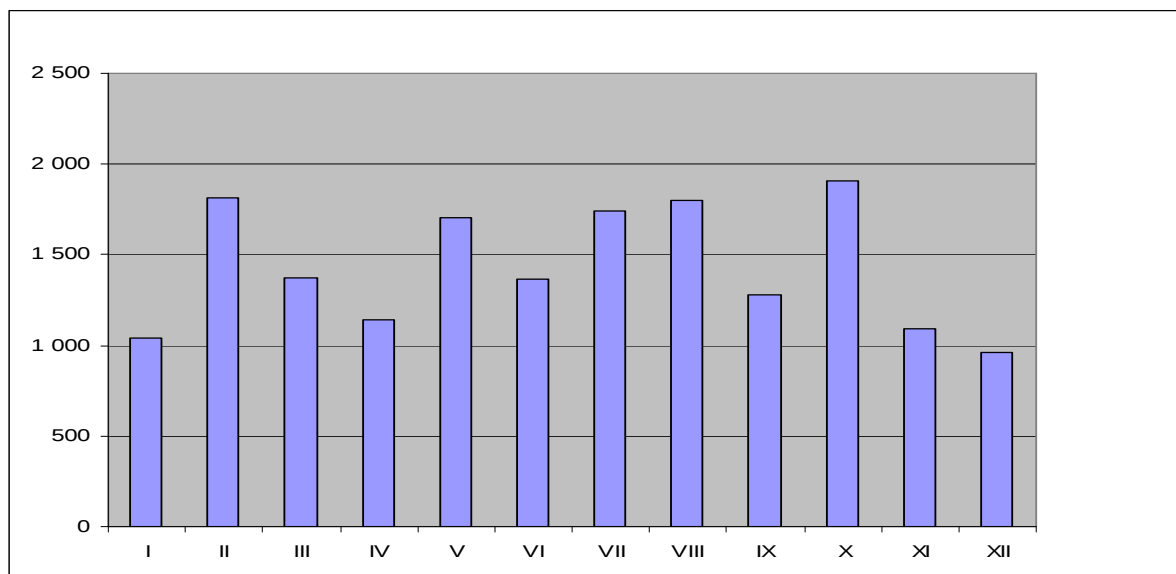
Należy jednak zwrócić uwagę na pewnego rodzaju niedociągnięcia, które czasami pojawiają się we wspomnianych zawiadomieniach opisowych. Niektóre instytucje w ograniczony sposób podają dane drugiej strony transakcji, nie dołączają dodatkowych informacji na temat podejrzanych podmiotów, pomimo ich posiadania, np. o tym, że organy ścigania prowadzą

już wobec nich postępowanie. Ponadto, zdarzało się, że instytucja nie przeanalizowała odpowiednio podejrzanych transakcji, co skutkowało błędami w identyfikacji podmiotów czy mylnymi wnioskami co do podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

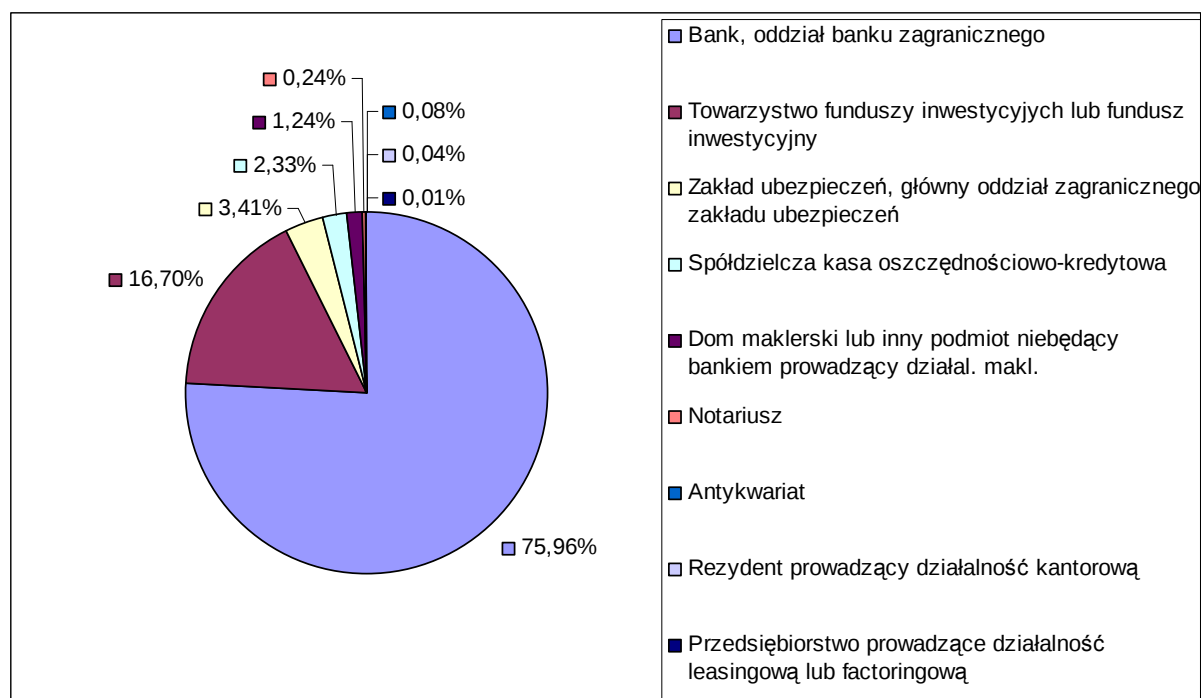
Pomimo przepisu art. 106a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Prawo bankowe* (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, ze zm.), zobowiązującego banki do przekazywania informacji do policji lub prokuratury w razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia wykorzystywania jego działalności do działań przestępczych nie związanych z praniem pieniędzy czy finansowaniem terroryzmu, wśród powyższych zawiadomień zdarzały się informacje wskazujące na podejrzenie popełnienia innych przestępstw niż wyżej wskazane. W związku z powtarzającymi się takimi zawiadomieniami, wskazującymi przede wszystkim na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa bazowego w stosunku do prania pieniędzy, w 2008 r. przekazano bankom ogólną informację zwrotną na ten temat, wynikającą głównie z danych otrzymywanych od organów ścigania, prowadzących postępowania w takich sprawach.

W 2008 r. otrzymano 17 227 zawiadomień o pojedynczych transakcjach podejrzanych (17 214 transakcji oznaczonych jako podejrzane o pranie pieniędzy – *STR-ML* i 13 transakcji oznaczonych jako podejrzane o finansowania terroryzmu – *STR-TF*). Rozkład ich liczby w poszczególnych miesiącach roku 2008 przedstawia wykres nr 2, a rozkład liczby tych transakcji wg rodzajów instytucji obowiązanych ilustruje wykres nr 3. GIIF notuje z roku na rok zmniejszenie liczby transakcji przekazywanych przez instytucje obowiązane drogą elektroniczną z oznaczeniem jako podejrzane o pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu. Analiza tych transakcji w poprzednich latach wykazała duży udział błędów (szczegółowe dane – w raportach GIIF z poprzednich lat) w przekazywanych danych (zarówno natury technicznej, jak i natury merytorycznej), popełnianych przez instytucje obowiązane przy klasyfikacji transakcji. Podejmowane przez GIIF działania i współpraca z instytucjami obowiązаныmi doprowadziły do systematycznego spadku błędów przy jednoczesnym wzroście jakości przekazywanych informacji.

Wykres nr 2 – Liczba nowych transakcji podejrzanych przesłanych do GIIF w poszczególnych miesiącach (STR).

Wykres nr 3 – Rozkład liczby transakcji podejrzanych (STR) wg rodzajów instytucji

Wśród 3 tys. instytucji, które w 2008 roku przekazywały dane do GIIF, znajdują się z jednej strony podmioty przekazujące w ciągu roku informacje o pojedynczych transakcjach, a z drugiej – podmioty przekazujące informacje o setkach tysięcy transakcji miesięcznie (największa pod tym względem instytucja dostarczyła w 2008 roku do GIIF informacje o ponad 4 mln. transakcji). GIIF zapewnia obsługę dla obu tych rodzajów podmiotów – i całego spektrum instytucji o pośrednich charakterystykach – przy bardzo różniących się oczekiwaniach co do formy i zakresu pomocy ze strony GIIF różnych grup instytucji obowiązanych.

Duża część tych zawiadomień związana była z przesłanymi zawiadomieniami opisowymi. Większość zawiadomień o pojedynczych transakcjach podejrzanych przesłały banki, fundusze inwestycyjne oraz towarzystwa ubezpieczeniowe. Spośród banków, najwięcej takich zawiadomień przesłały:

- 1) ING Bank Śląski S.A.
- 2) Bank Zachodni WBK S.A.
- 3) Bank Handlowy w Warszawie S.A.,

co stanowi w sumie ponad połowę zawiadomień od instytucji obowiązanych tego typu. Należy zauważyć, że w przekazywanych od instytucji obowiązanych zawiadomieniach o pojedynczych transakcjach wciąż zdarzały się braki w postaci niepodawania uzasadnienia wskazującego na powzięte podejrzenia co do przekazywanych transakcji. Również czasami przysyłano te zawiadomienia z lakonicznymi opisami, np.: „transakcja wytypowana na podstawie analizy”, „spłata kredytu”, „zerwanie lokaty” czy wręcz wskazywano na brak uzasadnienia podejrzenia, np.: „transakcja niepodejrzana”, „brak uwag”.

W wyniku wstępnej analizy tych zawiadomień, do dalszej analizy – w ramach 13 nowych postępowań analitycznych – zaklasyfikowano 1 725 transakcji podejrzanych i 3 384 powiązanych z nimi transakcji ponadprogowych (o wartości powyżej 15 000 EUR).

W 2008 r. GIIF otrzymał ponadto 460 zawiadomień od jednostek współpracujących, najwięcej z urzędów skarbowych, Agencji Nieruchomości Rolnej (ANR) oraz Narodowego Banku Polskiego i organów kontroli skarbowej.

Tabela nr 3 – Podział zawiadomień opisowych z jednostek współpracujących wg typów podmiotów

Jednostka współpracująca	Liczba zawiadomień	Udział procentowy
organy skarbowe	173	37,61%
ANR	76	16,52%
NBP	74	16,09%
organy kontroli skarbowej	72	15,65%
organy celne	25	5,43%
organy ścigania	22	4,78%
jednostki administracji publicznej	18	3,91%
Suma	460	100,00%

W przypadku informacji otrzymywanych od jednostek współpracujących, najczęściej występującą nieprawidłowością jest brak wskazania uzasadnienia przekazania zawiadomienia, w tym elementów wskazujących na popełnienie przestępstwa z art. 299 *Kodeksu karnego*. Zdarzały się też przypadki przekazywania informacji w związku z podejrzeniem popełnienia innego przestępstwa niż wyżej wskazane. Ponadto, czasami niektóre jednostki współpracujące symultanicznie przesyłały zawiadomienia w tej samej sprawie do GIIF oraz organów ścigania.

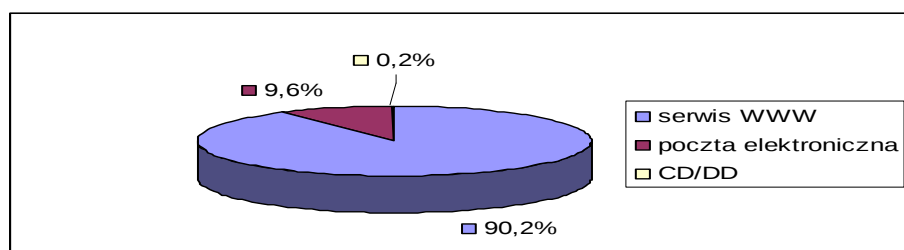
1.2. Transakcje ponadprogowe

GIIF gromadzi i przetwarza uzyskiwane od instytucji obowiązanych informacje o transakcjach ponadprogowych. W roku 2008 dedykowany system informatyczny przyjął blisko 75 tys. plików z danymi dotyczącymi transakcji realizowanych w polskim systemie finansowym. Zgodnie z obowiązującymi zasadami pliki z danymi przekazywane są przy pomocy jednego z trzech kanałów elektronicznych:

- bezpiecznej strony internetowej GIIF (poprzez wypełnienie formularza bezpośrednio na stronie WWW lub przesłanie przy jej pomocy pliku z systemu instytucji obowiązanej – w 2008 roku GIIF otrzymał w ten sposób 90,2% wszystkich plików),
- bezpiecznej poczty elektronicznej (w 2008 roku GIIF otrzymał w ten sposób 9,6% wszystkich plików) lub
- przesłanie informacji na płycie CD/dyskiecie (w 2008 roku GIIF otrzymał w ten sposób 0,2% wszystkich plików).

Wykres nr 4 obrazuje procentowy rozkład wykorzystania poszczególnych kanałów elektronicznych do przesyłania plików z danymi do GIIF.

Wykres nr 4 – Wykorzystanie elektronicznych kanałów przesyłu informacji do GIIF

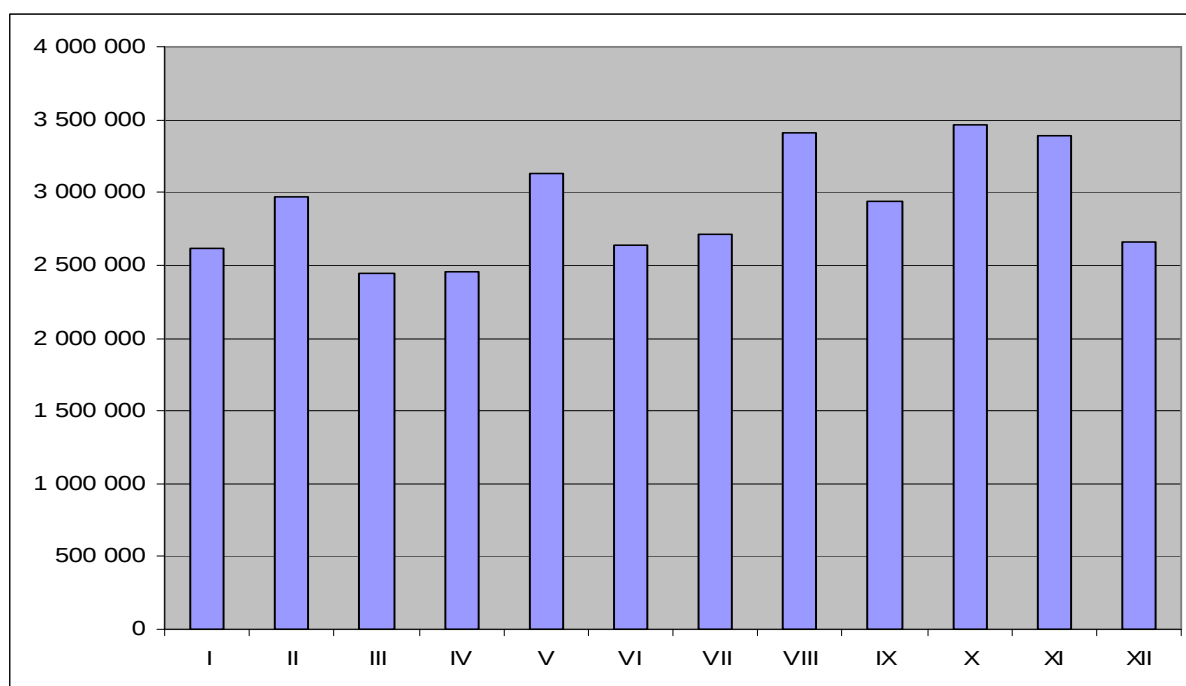

Niewielka (choć wymagająca proporcjonalnie znacznie więcej pracy przy gromadzeniu i wprowadzaniu do baz danych) część informacji przekazywana jest przez instytucje obowiązane do GIIF w postaci papierowych kopii kart transakcji (w 2008 r. GIIF otrzymał ponad 5,5 tys. papierowych kopii kart transakcji).

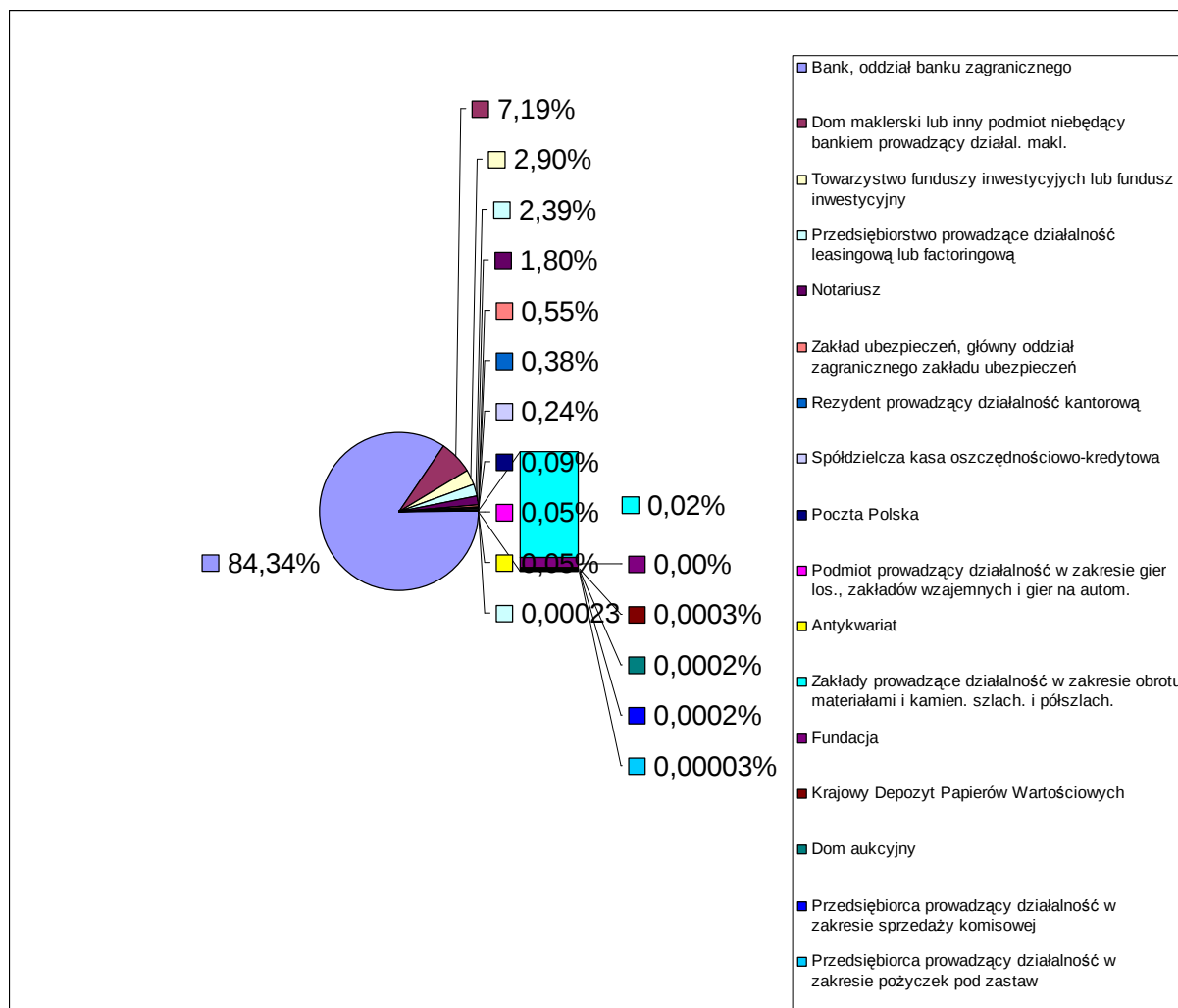
Liczba łączna transakcji, o których GIIF otrzymał informacje różnymi drogami, przekroczyła 34,8 mln. Wśród transakcji, o których przekazano informacje, 12,9 % stanowiły transakcje, których dane zawierały istotne błędy, uniemożliwiające ich dalszą analizę i wymagające przesłania przez instytucje obowiązane korekt. Stanowi to znaczące zmniejszenie odsetka błędów (w roku 2007 analogiczna wielkość wyniosła 19,2%) i jest wyrazem pozytywnych rezultatów podjętych w 2008 roku przez GIIF działań i współpracy z instytucjami obowiązanymi w zakresie wyjaśniania błędów w przesyłkach.

Rozkład liczby transakcji przekazywanych do GIIF w poszczególnych miesiącach roku 2008 przedstawia wykres nr 5, a rozkład liczby transakcji według rodzaju instytucji przekazującej dane ilustruje wykres nr 6. Największą grupę transakcji (ponad 84%) przekazały banki, podmioty prowadzące działalność maklerską (ponad 7%) i fundusze inwestycyjne (2,9%).

Wykres nr 5 – Liczba transakcji przekazywanych do GIIF w poszczególnych miesiącach roku 2008

Wykres nr 6 – Rozkład liczby transakcji przekazanych do GIIF w 2008 roku wg rodzajów instytucji obowiązanych.

Spośród ponad 34,8 mln transakcji, których dane znalazły się w bazach GIIF, 9% stanowiły o transakcje gotówkowe, 8% – transakcje wykonanych z udziałem podmiotów, dla których instytucja obowiązana przekazująca dane wskazała zagraniczne miejsce zamieszkania lub obywatelstwo (1% transakcji został zakwalifikowany jako przelewy przychodzące z zagranicy).

Dane transakcji, które poprawnie przeszły proces walidacji, zostały udostępnione do dalszej analizy. GIIF wykorzystuje dane o transakcjach przekazane przez instytucje obowiązane w analizach kilku rodzajów. Wszystkie transakcje wykorzystywane są w trakcie wyszukiwania powiązań pomiędzy transakcjami analizowanego podmiotu/rachunku, realizowanymi w różnych instytucjach obowiązanych. Wszystkie transakcje analizowane są pod kątem

- wystąpienia charakterystycznych cech (w tym wystąpienia w charakterze stron transakcji określonych podmiotów/rachunków – np. znajdujących się na listach podmiotów podejrzewanych o terroryzm lub jego finansowanie). wszczął 1 242 postępowania analityczne,
- wystąpienia charakterystycznych sekwencji przepływów finansowych (w oparciu o wiedzę ekspercką i predefiniowane na jej podstawie wzorce).

W wyniku analiz dane części transakcji są włączane bezpośrednio do prowadzonych postępowań i zawiadomień kierowanych do prokuratury (więcej informacji na ten temat zawartych jest w rozdziale dotyczącym analizy transakcji podejrzanych i nietypowych).

2. ANALIZY

2.1. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy

W ramach ustawowych zadań Generalny Inspektor Informacji Finansowej analizuje otrzymywane informacje, w szczególności bada przebieg transakcji, co do których powziął uzasadnione podejrzenia.

2.1.1. Postępowania analityczne i ich efekty

W wyniku informacji uzyskanych w 2008 r. Generalny Inspektor Informacji Finansowej:

- wszczął 1 242 postępowania analityczne,
- zażądał wstrzymania 1 transakcji na kwotę ok. 9 tys. PLN,
- zażądał blokady 319 rachunków, na których dokonywano podejrzanych operacji finansowych na kwotę ok. 20,5 mln PLN (w tym zażądał blokady 202 rachunków z własnej inicjatywy na kwotę ok. 10,3 mln PLN).

Poszczególne w/w postępowania obejmowały swoim zakresem do kilku zawiadomień opisowych, do ponad tysiąca pojedynczych transakcji podejrzanych oraz do kilku tysięcy transakcji ponadprogowych.

Wszczęte postępowania analityczne dotyczyły m. in. następujących obszarów zagrożeń:

- nielegalny lub fikcyjny obrót towarami: paliwami, złomem – 151 postępowań,
- transfer pieniędzy związany z obrotem nieruchomościami i ruchomościami (samochodami) – 117 postępowań,
- obrót środkami pochodzącymi prawdopodobnie z nieautoryzowanego dostępu do rachunków bankowych – 94 postępowań,
- transakcje w obrocie z zagranicą – 89 postępowań,
- obrót środkami pochodzącymi najprawdopodobniej z innych oszustw i wyłudzeń – 61 postępowań,
- transakcje na rachunkach prowadzonych w Polsce na rzecz nierezydentów – 53 postępowania,
- transakcje z udziałem podmiotów mających siedzibę w rajach podatkowych – 19 postępowań.

W porównaniu do lat ubiegłych zwiększono wykorzystanie instrumentu blokady rachunku, polegającego na czasowym uniemożliwieniu dysponowania i korzystania ze wszystkich wartości majątkowych zgromadzonych na rachunku, przy jednoczesnym pozostawieniu możliwości ich zwiększenia poprzez wpływ kolejnych środków (por. Tabela 4).

Z własnej inicjatywy GIIF przekazał instytucjom obowiązującym (bez uprzedniego otrzymania od nich zawiadomienia) pisemne żądanie blokady 202 rachunków na kwotę ok. 10,3 mln

PLN. Podstawy do wystąpienia z takim żądaniem wyniknęły z prowadzonych postępowań analitycznych.

Należy podkreślić, że kwoty środków zablokowanych na rachunkach są szacunkowe, gdyż podczas trwania blokady nałożonej przez GIIF, środki mogą być wpłacane na rachunki, nie mogą być z nich natomiast wypłacane.

W wyniku analiz przekazano do prokuratury 246 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 299 *Kodeksu karnego*, dotyczących 467 podmiotów oraz transakcji o wartości ok. 1,03 mld PLN.

Tabela 4 – Wyniki analiz

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zawiadomienia do prokuratury z 299 kk.	20	104	152	148	175	198	190	246
Wstrzymania transakcji (w mln PLN)	1	26	20 (ok. 37)	5 (ok. 2,6)	5 (ok. 1,6)	4 (ok. 6,4)	1 (ok. 0,23)	1 (ok. 0,09)
Blokady rachunku (w mln PLN)	—	—	8 (ok. 22)	13 (ok. 12)	34 (ok. 36)	92 (ok. 41,6)	97 (ok. 30)	319 (ok. 20,5)

W związku z zawiadomieniami przesłanymi przez GIIF prokuratura powiadomiła w 2008 r. o wydaniu następujących postanowień:

- 134 – o wszczęciu postępowania przygotowawczego;
- 23 – o zakończonych postępowaniach przygotowawczych – na podstawie skierowania do sądów aktów oskarżenia przeciwko 132 osobom;
- 88 – o umorzeniu postępowania przygotowawczego i o 3 podjęciach na nowo umorzonych śledztw (w stosunku do postanowień o umorzeniu śledztwa, GIIF nie przysługują uprawnienia do składania środków odwoławczych – zgodnie z art. 306 § 1 *Kodeksu postępowania karnego*). Główną przyczyną umorzeń był brak możliwości ustalenia przestępstwa pierwotnego będącego źródłem pochodzenia środków wprowadzonych do obrotu finansowego, jak też związek z wydaniem postanowienia o dołączeniu materiałów do innego śledztwa. Postanowienia o umorzeniu postępowania w wielu przypadkach były częściowe, odnoszące się tylko do wybranych osób, przy dalej toczącym się postępowaniu głównym. Pomimo umarzania wszczętych na podstawie zawiadomień GIIF postępowań karnych, występowały przypadki postawienia zarzutów w związku z popełnieniem czynów zabronionych innych niż pranie pieniędzy;
- 8 – o odmowach wszczęcia postępowań (w 2 przypadkach odmowy wszczęcia zostały wydane z powodu prowadzonego już postępowania przeciwko tej samej osobie przez inną prokuraturę, w 1 przypadku odmowa wszczęcia postępowania związana była z wydzieleniem części materiału i przekazaniem go do prowadzonego już postępowania przez inną prokuraturę);
- 8 – o podjęciu na nowo zawieszonego śledztwa/dochodzenia.

Według danych przesłanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, dotyczących wszystkich postępowań toczących się w 2008 r., prokuratura wydała łącznie w ubiegłym roku następujące postanowienia w sprawach o pranie pieniędzy:

- wszczęła 284 sprawy, dotyczące 254 osób (z czego 197 spraw na podstawie informacji otrzymanych od GIIF);
- skierowała do sądów 74 akty oskarżenia przeciwko 324 osobom;
- zakończyła 81 postępowań przygotowawczych postanowieniem o umorzeniu śledztwa oraz 9 postępowań postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa;
- zawiesiła 66 postępowań przygotowawczych.

Łączna wartość mienia objętego zabezpieczeniem majątkowym w sprawach wszczętych w 2008 roku (w złotych i innych walutach) wyniosła równowartość ok. 65,4 mln PLN.

Natomiast dane dotyczące wyroków w sprawach o pranie pieniędzy wskazują, że w 2008 r. sądy I instancji wydały 27 wyroków skazujących (53 osoby skazane).

Oprócz zawiadomień przekazanych do prokuratury, na podstawie prowadzonych postępowań analitycznych, GIIF przekazał 84 informacje o podejrzanych transakcjach, w tym 43 do Urzędów Kontroli Skarbowej, 26 do ABW (w tym powiadomienia, o których jest mowa na str. 15), 13 do Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji oraz 1 do Komisji Nadzoru Finansowego i 1 do Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Natomiast działając na podstawie art. 15b ustawy, GIIF przesłał 31 wniosków do organów podatkowych i organów kontroli skarbowej, dotyczących zbadania legalności pochodzenia określonych wartości majątkowych, celem wyjaśnienia źródła pochodzenia tych wartości.

2.1.2. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ANALIZ

Sprawy złomowe

Departament Informacji Finansowej otrzymuje coraz więcej zawiadomień o transakcjach podejrzanych, dotyczących obrotu złomem oraz surowcami wtórnymi. Uzyskane z takiej nielegalnej działalności środki pieniężne wprowadzane są następnie do obrotu finansowego. Skala tego zjawiska jest coraz większa, o czym świadczy liczba spraw złomowych wszczynanych przez GIIF oraz łączna wartość podejrzanych transakcji, o których GIIF powiadomił prokuraturę. Wyniki prowadzonych postępowań analitycznych, dotyczących transakcji obrotu złomem oraz surowcami wtórnymi, wskazują na zjawisko tworzenia sieci podmiotów, w celu przekazywania środków finansowych, zakończonego wypłatą gotówki. Do typowych zjawisk należały:

- powstawanie *przedsiębiorstw symulujących*, których jedynym zadaniem jest
- zarejestrowanie działalności i otworzenie rachunku w jednym lub kilku bankach,
- osiąganie natychmiast po uruchomieniu firmy wysokich obrotów, przy bardzo niskich dochodach,
- krótki czas funkcjonowania podmiotów,
- rekrutowanie właścicieli w/w podmiotów spośród ludzi o niskich dochodach lub bezrobotnych,
- wypłacanie środków natychmiast po ich wpłynięciu.

Są to zasady działania podobne jak w przypadku spraw *paliwowych*. Wykorzystywane rachunki spełniają rolę rachunków rozdzielczych/docelowych. *Figuranci*, poprzez wypłatę gotówki, stanowią element kończący transfer środków.

W 2008 r. wszczęto 103 sprawy *złomowe*, natomiast do prokuratury skierowano 80 zawiadomień (obejmujących 141 podmiotów) o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art.

299 *Kodeksu karnego*. Szacunkowa wartość transakcji w tych sprawach wyniosła 377,2 mln PLN.

Sprawy paliwowe

Podobnie jak w latach ubiegłych, do Departamentu Informacji Finansowej wpływały zawiadomienia o transakcjach podejrzanych dotyczących przepływów środków związanych z faktycznym lub fikcyjnym obrotem paliwami płynnymi oraz komponentami do ich produkcji. Skala tego zjawiska, pomimo działań podejmowanych przez właściwe organy państwowe, jest nadal duża.

Charakterystyczną cechą *spraw paliwowych* nadal są, podobnie jak w przypadku spraw złomowych, rozbudowane sieci powiązanych podmiotów gospodarczych – w niektórych przypadkach liczące ponad 200 podmiotów, które pomimo zidentyfikowania oraz skierowania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury, odbudowują się, tworząc nowe ogniwa. W większości przypadków kolejne podmioty to *przedsiębiorstwa symulujące*. W zamian za niewielkie korzyści majątkowe, osoby fizyczne (*figuranci, słupy*) wyrażają zgodę na wykorzystanie ich danych osobowych do zarejestrowania nowych podmiotów gospodarczych, a następnie założenia rachunków bankowych, wykorzystywanych dalej do prania pieniędzy.

Z prowadzonych analiz oraz aktów oskarżeń sformułowanych przez prokuraturę wynika, że korzyści majątkowe otrzymywane przez te osoby za wykorzystanie danych do zarejestrowania podmiotu i/lub założenia rachunku, sięgają kwot 500 – 2 000 PLN, podczas gdy wartość środków wypranych w ciągu jednego roku przez zarejestrowane w ten sposób podmioty może dochodzić do kilkudziesięciu milionów złotych.

W roku 2008 wszczęto 48 *spraw paliwowych*. Skierowano, w związku z działalnością 78 podmiotów, 28 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 *Kodeksu karnego*. Szacunkowa wartość transakcji w tych sprawach wyniosła 421,8 mln PLN.

Oszustwa i wyłudzenia

Kolejnym zidentyfikowanym obszarem prania pieniędzy były transakcje realizowane w wyniku działań na szkodę osób prawnych i fizycznych. Pieniądze legalizowano z wykorzystaniem techniki *rachunków docelowych* – przelewy środków w celu ich natychmiastowej wypłaty w gotówce – oraz poprzez obrót papierami wartościowymi. Pomijano natomiast fazę *lokowania*. Ze względu na charakter niektórych przestępstw bazowych, np. wyłudzenia kredytów, skutkujący tym, że środki będące przedmiotem przestępstwa znajdują się już w bezgotówkowym obrocie finansowym, występuje trudność w odróżnieniu transakcji dokonywanych w ramach przestępstwa bazowego od transakcji związanych już z praniem pieniędzy.

Wszczęto 61 postępowań analitycznych dotyczących oszustw i wyłudzeń. Przekazano do prokuratury 28 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przez 45 podmiotów przestępstwa z art. 299 *Kodeksu karnego*. Zawiadomienia dotyczyły 45 podmiotów i transakcji o wartości ok. 8,2 mln PLN.

Nieautoryzowany dostęp do rachunków bankowych

Dodatkowym kierunkiem, w którym prowadzono działania, były transakcje związane z praniem pieniędzy pochodzących z wyłudzenia środków z rachunków bankowych (obszar wyłączony z poprzedniego, obejmującego pozostałe oszustwa i wyłudzenia). W tym celu sprawcy wykorzystują najczęściej zaawansowane metody socjotechniczne do nielegalnego pozyskiwania informacji umożliwiających następnie uzyskanie nieautoryzowanego dostępu do kont internetowych. Jednym z najbardziej znanych sposobów jest phishing (termin tłumaczony czasami jako *password harvesting fishing* – tj. łowienie haseł). Wyłudzone środki najczęściej wypłacano w gotówce oraz za pośrednictwem transferów (np. *Western Union*), przekazywano do osób trzecich. Powyższych transakcji dokonywano w niewielkich kwotach w celu utrudnienia stwierdzenia przez właścicieli rachunków zmniejszenia salda środków, a także rejestracji transakcji podejrzanych przez instytucje obowiązane. Również w tym przypadku występuje trudność w odróżnieniu transakcji dokonywanych w ramach przestępstwa bazowego od transakcji związanych już z praniem pieniędzy.

Wszczęto 94 postępowania analityczne dotyczące nieautoryzowanego dostępu do rachunków bankowych. Przekazano do prokuratury 57 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy z art. 299 *Kodeksu karnego*. Zawiadomienia dotyczyły 83 podmiotów i transakcji o wartości ok. 2,3 mln PLN.

Nielegalny obrót wyrobami spirytusowymi

Kolejnym zidentyfikowanym obszarem prania pieniędzy były transakcje realizowane w wyniku nielegalnej sprzedaży spirytusu technicznego do celów spożywczych bez ewidencji, w tzw. „szarej strefie” i związane z tym oszustwa podatkowe. Uzyskane z takiej nielegalnej działalności środki pieniężne wprowadzane były następnie do obrotu finansowego.

Wyniki prowadzonych postępowań analitycznych, dotyczących transakcji nielegalnego obrotu wyrobami spirytusowymi, tak jak w przypadku obrotu paliwami i złomem oraz surowcami wtórnymi, wskazują na zjawisko tworzenia sieci podmiotów, w celu przekazywania środków finansowych, zakończonego wypłatą gotówki. Wykorzystywane rachunki spełniają rolę rachunków rozdzielczych względnie docelowych. *Figuranci*, poprzez wypłatę gotówki, stanowią element kończący transfer środków.

W 2008 r. do prokuratury skierowano 3 zawiadomienia (obejmujące 7 podmiotów) o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 *Kodeksu karnego*. Szacunkowa wartość transakcji podejrzanych w tych sprawach wyniosła 22,8 mln PLN.

Nielegalny obrót wyrobami tytoniowymi

Innym obszarem prania pieniędzy były transakcje realizowane w wyniku nielegalnego przemytu papierosów na teren UE. Źródło dochodu stanowi przestępstwo przemytu celnego, a zarazem uszczuplenia przywozowych, jak też wywozowych należności celnych oraz należności publiczno-prawnych, w tym podatku akcyzy oraz podatku od towarów i usług, na szkodę budżetu Wspólnoty Europejskiej oraz Skarbu Państwa. Następnie dokonywano szeregu czynności, tj. lokowano pozyskane środki w systemie bankowym, następnie realizowano bardzo dużą liczbę transakcji, dokonując zmian formy pranych środków finansowych w celu utrudnienia stwierdzenia ich przestępczego pochodzenia.

W 2008 r. do prokuratury skierowano 2 zawiadomienia (obejmujące 10 podmiotów) o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 *Kodeksu karnego*. Szacunkowa wartość transakcji w tych sprawach wyniosła 1,2 mln PLN.

2.1.3. Metodyka prania pieniędzy

Podobnie jak w latach ubiegłych, tak i w 2008 r., w toku prowadzonych postępowań analitycznych stwierdzono wykorzystywanie przez zorganizowane grupy przestępcze wcześniej zidentyfikowanych metod prania pieniędzy, jedynie zmodyfikowanych i dostosowanych do obecnych realiów. Zauważono ciągły wzrost aktywności ww. grup w obszarach usług finansowych typu: bankowość internetowa, karty płatnicze oraz systemy elektronicznego transferu pieniędzy. W powyższym obszarze na korzyść przestępców działa względna anonimowość tych usług, globalny zasięg, całodobowy dostęp do środków finansowych, a także szybkość transferu środków.

Ponadto stwierdzono większą liczbę postępowań, w których siedziba jednej ze stron transakcji znajduje się w kraju – „raju podatkowym”. W 2008 r. wszczęto ich 19. Jedną z przyczyn zakładania firm lub ich filii w takich krajach jest istniejący tam uproszczony sposób rozliczeń podatkowych oraz niski próg podatkowy, a także dodatkowo uproszczone zasady tworzenia spółek. W *Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005r w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób prawnych* (Dz. U. Nr 94, poz. 791) zostały wymienione państwa, które można uznać za „raje podatkowe”.

Prowadzono również 53 sprawy, w ramach których analizowano podejrzane transakcje dokonywane m. in. za pośrednictwem rachunków prowadzonych w bankach na terenie Polski na rzecz nierezydentów. Cechą charakterystyczną ww. spraw jest fakt zakładania rachunków bankowych przez nierezydentów i schemat transakcji polegający na przelewach przychodzących na rachunek od podmiotów mających siedzibę za granicą i wypłata środków w gotówce. Najczęściej w takich przypadkach występowali obywatele z krajów Europy Wschodniej oraz Azji.

Należy zaznaczyć, że w 2008 r. odnotowano wzrost liczby zawiadomień o transakcjach podejrzanych w nowym obszarze ryzyka, tj. dokonywanych przez podmioty działające w branży budowlanej. Charakterystyczną cechą tych transakcji są wysokie przelewy zasilające rachunki nowo powstałych, jednoosobowych firm, które z uwagi na ograniczenia organizacyjne i finansowe nie byłyby w stanie wykonywać zleceń o tak dużej wartości. Niemal całość środków otrzymanych z tytułu rzekomo wykonanych usług wypłacana jest w gotówce przez właścicieli tych firm – najczęściej osoby, które wcześniej nie miały doświadczenia w branży budowlanej ani w prowadzeniu działalności gospodarczej i osiągały niskie dochody. Firmy zaangażowane w powyższy proceder deklarują sprzedaż usług oraz zakup towarów i usług o wysokiej, acz zbliżonej do siebie wartości, co powoduje, że zobowiązane są do zapłaty podatku jedynie w minimalnej wysokości.

GIIF stara się na bieżąco śledzić obszary ryzyka wrażliwe dla prania pieniędzy w celu zapobieżenia rozwojowi nowych metod prania pieniędzy, jak również w celu zwrócenia uwagi instytucjom obowiązującym i jednostkom współpracującym na te nowe obszary ryzyka.

2.2. Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu

W 2008 r. w ramach realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu wszczęto 8 postępowań dotyczących transakcji przeprowadzonych przez 74 podmioty. Postępowania zostały wszczęte na podstawie zawiadomień od instytucji obowiązanych oraz z własnej inicjatywy GIIF. Dotyczyły one transakcji przeprowadzanych przez osoby pochodzące z krajów podejrzewanych o wspieranie terroryzmu lub na terenie których prowadzą działania ugrupowania terrorystyczne. Szczególna uwaga została zwrócona na działalność gospodarczą prowadzoną przez te osoby.

W wyniku podjętych działań przesłano do ABW 15 powiadomień dotyczących osób i podmiotów objętych prowadzonymi postępowaniami.

GIIF jest także członkiem Międzyresortowego Zespołu ds. Zagrożeń Terrorystycznych, zajmującego się koordynacją działań w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi. Przedstawiciel GIIF bierze również udział w pracach Stałej Grupy Ekspertckiej powołanej przy tym zespole w celu monitorowania zagrożeń terrorystycznych, oceny ich poziomu i charakteru, a także przedstawiania propozycji w zakresie uregulowań prawnych i przygotowywania właściwych procedur.

Od czasu powstania Centrum Antyterrorystycznego w strukturze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego GIIF przekazuje tej instytucji, w ramach swoich kompetencji ustawowych, informacje o zdarzeniach i incydentach, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli. Przekazywane informacje dotyczą transakcji, związanych z wprowadzaniem do obrotu finansowego wartości majątkowych, mogących mieć związek z finansowaniem terroryzmu.

3. KONTROLE

3.1. Kontrole przeprowadzone przez GIIF

Kontrolerzy GIIF przeprowadzili 32 kontrole. W stosunku do lat poprzednich zwiększona została różnorodność instytucji obowiązanych, objętych kontrolą przestrzegania przepisów. W 2007 r. kontrolą objęto 10 kategorii instytucji obowiązanych a w 2008 r. 15 kategorii instytucji obowiązanych. Przy typowaniu jednostek do kontroli uwzględniono dane analityczne i kontrolne GIIF, informacje kontrolne organów nadzoru oraz publikacje medialne.

Kontrole w 2008 r. objęły następujące kategorie instytucji obowiązanych:

- banki – 3,
- domy maklerskie – 1,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych i zarządzane przez nie fundusze – 4,
- zakłady ubezpieczeń – 2,
- radcowie prawni – 4,
- notariusze – 3,
- adwokaci – 1,
- doradcy podatkowi – 2,

- przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami – 1,
- biegli rewidenci - 1,
- domy aukcyjne – 1,
- banki spółdzielcze – 3,
- spółdzielcze kasy oszczędnościowe-kredytowe – 2,
- fundacje – 2,
- przedsiębiorcy prowadzący działalność leasingową – 2.

Do najistotniejszych ujawnionych nieprawidłowości należały:

- formalne: brak przygotowania instytucji obowiązanych do realizacji obowiązków ustawowych poprzez nieustalenie lub niedostosowanie do przepisów ustawy wewnętrznej procedury, brak zapisów wewnętrznej procedury wskazujących na realizację obowiązku w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, **nieprawidłowe wyodrębnienie w wewnętrznej procedurze dwóch określonych w ustawie trybów postępowania z transakcjami podejrzanymi, określonych w przepisach art. 8 ust. 3 oraz art. 16 i nast. Ustawy**; brak zapisów wskazujących na potrzebę przeprowadzania analiz w celu wytypowania transakcji podejrzanых;
- merytoryczne: niski poziom realizacji przepisów ustawy, głównie w przedmiocie wykonywania obowiązku rejestracji transakcji, identyfikacji podmiotów uczestniczących w transakcji oraz typowania transakcji i zawiadamiania o nich oraz nieprawidłowości w prowadzeniu rejestrów transakcji i przekazywaniu informacji z tych rejestrów do GIIF.

Ustalenia z kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów GIIF przekazywano instytucjom nadzorującym do dalszego wykorzystania.

Po szczegółowej analizie wyników kontroli, powzięto uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, w związku z czym przekazano 5 zawiadomień do prokuratury.

3.2. Kontrole przeprowadzone przez instytucje nadzorujące

Do GIIF wpłynęły informacje o kontrolach przeprowadzonych przez:

- Narodowy Bank Polski – 1 092 kontroli w kantorach,
- Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową – 15 kontroli w SKOK,
- Komisję Nadzoru Finansowego – 11 kontroli w bankach, 19 kontroli w bankach spółdzielczych, 4 kontrole w domach maklerskich oraz 7 kontroli w towarzystwach ubezpieczeń,
- Prezesów Sądów Apelacyjnych – 35 kontroli u notariuszy,
- Departament Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier (Ministerstwa Finansów) – 2 salony gier na automatach oraz 2 kasyna gry.

Wyniki kontroli zbieżne były z nieprawidłowościami ustalonymi przez kontrolerów GIIF.

3.3. Wyjaśnienia dotyczące stosowania prawa

W związku z wątpliwościami dotyczącymi realizacji obowiązków ustawowych, zgłaszanymi przez instytucje obowiązane i jednostki współpracujące, kontynuując praktykę lat ubiegłych,

udzielano pisemnych odpowiedzi na zapytania. Pytania w szczególności dotyczyły realizacji obowiązku identyfikacji klienta, rejestracji transakcji i prowadzenia rejestru.

Do GIIF wpłynęło ponad 100 zapytań dotyczących praktycznego stosowania przepisów prawa, w szczególności przepisów ustawy. Najwięcej zapytań (38%) przekazały banki. Ponadto pracownicy Departamentu Informacji Finansowej udzielali wyjaśnień drogą telefoniczną. Przedmiot wyjaśnień udzielanych telefonicznie był zbieżny z przedmiotem wyjaśnień pisemnych i dotyczył przede wszystkim realizacji przez instytucje obowiązane podstawowych obowiązków ustawowych. Niektóre pytania dotyczyły także przewidywanych zmian przepisów w kontekście ich dostosowania do przepisów unijnych.

Niezależnie od udzielania wyjaśnień w zakresie obowiązujących przepisów prawa, prowadzone były intensywne prace w ramach procesu legislacyjnego zmierzającego do dostosowania przepisów ustawy do *Dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu* (Dz. Urz. UE. L 309 z 25 listopada 2005 r.) oraz *Dyrektywy Komisji 2006/70/WE ustanawiającej środki wykonawcze do dyrektywy 2005/60/WE w odniesieniu do definicji osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne, jak również w odniesieniu do technicznych kryteriów stosowania uproszczonych zasad należytej staranności wobec klienta oraz wyłączenia z uwagi na działalność finansową prowadzoną w sposób sporadyczny lub w bardzo ograniczonym zakresie* (Dz. Urz. UE. L 214/29 z 4 sierpnia 2006 r.).

4. WSPÓŁPRACA KRAJOWA

4.1. Wymiana informacji z jednostkami krajowymi

Generalny Inspektor Informacji Finansowej w 2008 r. udzielał odpowiedzi na wnioski o informacje składane w trybie art.32 i 33 ustawy. W sumie otrzymał 505 wniosków od organów krajowych, na podstawie których sprawdzono ok. 3 tys. podmiotów i realizowane przez nie transakcje.

Tabela 5 – Liczba wniosków do GIIF w latach 2006-2008

Organ/instytucja	Rok	Liczba wniosków	Liczba podmiotów z wniosków
prokuratorzy	2006 r.	152	1 370
	2007 r.	266	1 464
	2008 r.	326	2373
ABW	2006 r.	8	37
	2007 r.	23	107
	2008 r.	7	49
CBA	2006 r.	1	6
	2007 r.	13	30
	2008 r.	16	181
policja	2006 r.	12	53

	2007 r.	25	169
	2008 r.	50	203
organy skarbowe i kontroli skarbowej	2006 r.	21	46
	2007 r.	69	133
	2008 r.	96	188
inne	2006 r.	6	18
	2007 r.	16	58
	2008 r.	10	21

Ponadto, dokonano sprawdzeń ponad 1,3 tys. podmiotów w związku z zapytaniami otrzymanymi w ramach systemu Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych.

4.1.1. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi prokuratury i sądami

W okresie 2008 r. GIIF otrzymał 326 wniosków z jednostek organizacyjnych prokuratury o udzielenie informacji dotyczących 2373 podmiotów. Należy podkreślić, że od I kwartału 2007 r. jednostki organizacyjne prokuratury powinny wykorzystywać uzgodniony z Biurem ds. Przestępczości Zorganizowanej Prokuratury Krajowej szablon „wniosku o udzielenie informacji na podstawie art. 32 ustawy”. Wnioski sporządzane na szablonie w istotny sposób ułatwiały GIIF szybką i precyzyjną odpowiedź na zapytania. W 2008 r. zapytania na szablonie stanowiły jedynie 30-40% wszystkich wniosków złożonych przez jednostki organizacyjne prokuratury.

Niejednokrotnie zdarzały się również wnioski, które zawierały istotne braki formalne, zwykle dotyczące zakresu zapytania, w tym np. wystąpienia o informacje, które nie znajdują się w zasobach GIIF, jak również o informacje, których GIIF nie gromadzi i do których nie ma ustawowego dostępu. Przykłady:

- wnioski o historie rachunków i wszelką dokumentację bankową, która nie występuje w zasobach GIIF, w postępowaniach nadzorowanych przez prokuratora z art.299 *Kodeksu karnego*, na podstawie zawiadomień z innych źródeł lub w postępowaniach karnych dotyczących innych przestępstw niż przestępstwo prania pieniędzy,
- wnioski o udzielenie informacji, które wskazywały na okres pozyskania danych przed wejściem w życie ustawy, tj. przed 23 czerwca 2001 r.,
- wnioski o udzielenie informacji o transakcjach, w szczególności bankowych, które nie uwzględniały faktu, że banki mają obowiązek przechowywania informacji o transakcjach przez 5 lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym dokonano ostatniego zapisu związanego z transakcją,
- zapytania o numery telefonów osób, które otrzymują powiadomienia tekstowe (sms) z rachunków bankowych,
- wnioski o uzyskanie danych z monitoringu bankowego,
- wnioski o uzyskanie historii rachunków bankowych prowadzonych dla wskazanego podmiotu poza granicami kraju,
- wnioski o przeprowadzenie ustawowej kontroli podmiotu gospodarczego, który nie znajduje się w ustawowym katalogu instytucji obowiązanych.

Należy także podkreślić, że w 2008 r., we współpracy z przedstawicielami Biura ds. Przestępczości Zorganizowanej Prokuratury Krajowej, na bieżąco wnioskowano o wyeliminowanie błędów i braków.

W okresie 2008 r. GIIF odnotował również 6 wniosków złożonych przez sądy, dotyczących 18 podmiotów, oraz dodatkowo 1 wniosek na temat 1 podmiotu, przekazany przez komornika sądowego, który nie jest organem uprawnionym do występowania o informacje o transakcjach objętych przepisami *ustawy* w trybie art. 32 i 33 *ustawy*.

4.1.2. Współpraca z organami kontroli skarbowej i organami skarbowymi

W okresie 2008 r. GIIF otrzymał 79 wniosków od dyrektorów urzędów kontroli skarbowej oraz 1 wniosek z Departamentu Kontroli Skarbowej MF. W związku z nimi dokonano sprawdzeń 155 podmiotów. W przypadku wniosków otrzymanych od organów kontroli skarbowej 5 zawierało błędy prawne, a 1 błąd formalny (podpisany był przez osobę nieuprawnioną do występowania z wnioskiem do GIIF). Należy dodać, że organy kontroli skarbowej, ze względu na skalę współpracy, niemal w 100% wykorzystywały ujednolicony szablon wniosku o udzielenie informacji, uzgodniony w grudniu 2006 r. z Departamentem Kontroli Skarbowej MF. Wprowadzenie szablonu znacznie ułatwiło i przyspieszyło udzielanie odpowiedzi.

W 2008 r. GIIF otrzymał również 7 wniosków o udzielenie informacji pochodzących od dyrektorów izb skarbowych i dotyczących 22 podmiotów oraz 9 wniosków przekazanych przez naczelników urzędów skarbowych, w sprawie 11 podmiotów.

Należy podkreślić, że naczelnicy urzędów skarbowych nie są organem uprawnionym do występowania o informacje o transakcjach objętych przepisami *ustawy* w trybie art. 32 i 33 *ustawy*.

W 2008 r. przedstawiciele GIIF przeprowadzili trzy szkolenia dla osób reprezentujących organy kontroli skarbowej oraz dla organów skarbowych:

- 07 lipca oraz 26 września 2008 r. o tematyce zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz współdziałaniu jednostek współpracujących z GIIF – dla przedstawicieli urzędów kontroli skarbowej, izb skarbowych oraz urzędów skarbowych.
- 30 września 2008 r. o tematyce współpracy GIIF z organami kontroli skarbowej – dla przedstawicieli Departamentu Kontroli Skarbowej MF oraz urzędów kontroli skarbowej.

4.1.3. Współpraca z organami podległymi ministrowi spraw wewnętrznych i administracji

W 2008 r. GIIF otrzymał z policji 50 wniosków dotyczących 251 podmiotów, z czego 38 wniosków pochodziło z Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji, którego niektórzy pracownicy zostali upoważnieni przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do występowania o udzielenie informacji w trybie art. 33 *ustawy*.

W 2008 r. GIIF uzgodnił z 3 komórkami organizacyjnymi policji szablon wniosku o udzielenie informacji w trybie art. 33 *ustawy*:

- w lipcu 2008 r. – z dwoma wydziałami Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji,
- w październiku 2008 r. – z jednym z wydziałów Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji.

Dodatkowo, w ramach zapoczątkowanej współpracy z przedstawicielami Komendy Głównej Straży Granicznej, w czerwcu 2008 r. uzgodniono szablon wniosku o udzielenie informacji w trybie art. 33 *ustawy*.

W 2008 r. przedstawiciele GIIF przeprowadzili 8 szkoleń dla przedstawicieli policji:

- od marca do grudnia 2008 r. – 7 szkoleń dla przedstawicieli KGP CBS oraz pojedynczych przedstawicieli KWP Wydziałów PG; tematyka: zwalczanie prania pieniędzy oraz współpraca policji z GIIF,
- 04 grudnia 2008 r. – szkolenie w ramach konferencji w Ryni organizowanej przez Biuro Kryminalne Komendy Głównej Policji, której tematem była pragmatyka zwalczania przestępstw związanych z działalnością wybranych instytucji finansowych w aspekcie prania pieniędzy (metody prania pieniędzy z wykorzystaniem instytucji działających na rynku kapitałowym).

4.1.4. Współpraca ze służbami ochrony państwa

W 2008 r. GIIF otrzymał 7 wniosków dotyczących 49 podmiotów w ramach współpracy z Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW).

Należy podkreślić, że pomimo uzgodnień poczynionych w 2007 r., szablon wniosku o udzielenie informacji w trybie art.33 *ustawy* nie był w wystąpieniach ABW wykorzystywany.

Ponadto przedstawiciele GIIF przeprowadzili 2 spotkania szkoleniowe zorganizowane dla pracowników ABW:

- 27 czerwca 2008 r. – tematyka legalizowania środków pochodzących z przestępstwa,
- 16-17 października 2008 r. – tematyka zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz współpraca ABW-GIIF.

Ponadto we wrześniu 2008 r. GIIF uzgodnił szablon wniosku o udzielenie informacji z Szefem Służby Kontrwywiadu Wojskowego. W 2008 r. Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego nie składał wniosków o udzielenie informacji.

4.1.5. Współpraca z Szefem CBA

W 2008 r. GIIF otrzymał z Centralnego Biura Antykorupcyjnego (CBA) 16 wniosków dotyczących 181 podmiotów. W omawianym okresie zdarzył się 1 wniosek posiadający braki formalne, podpisany przez nieuprawnioną osobę.

W listopadzie 2008 r. GIIF uzgodnił z Szefem CBA projekt szablonu wniosku o udzielenie informacji w trybie art.33 *ustawy*. Ponadto przedstawiciele GIIF przeprowadzili 2 spotkania szkoleniowe, w których uczestniczyli pracownicy CBA:

- 24-25 czerwca 2008 r. – tematyka podstawowych zagadnień związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniem terroryzmu (podmioty uczestniczące w systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, zadania, współpraca międzynarodowa),
- 22 października 2008 r. – tematyka podstawowych zagadnień związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniem terroryzmu (podmioty uczestniczące w systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, zadania, współpraca międzynarodowa).

4.1.6. Współpraca z Szefem KCIK

W 2008 r. GIIF intensywnie współpracował z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK). Poza przekazanymi z urzędu informacjami kryminalnymi (liczba rejestracji – 617), dokonano sprawdzeń w systemie informatycznym Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (SI*GIIF), w zakresie 1326 podmiotów. Spośród nich 103 wskazano jako te, które wystąpiły w prowadzonych postępowaniach analitycznych.

Do KCIK skierowano natomiast 3486 zapytań o podmioty związane z podejrzanymi transakcjami w trybie on-line, jak również 2343 zapytań o podmioty związane z podejrzanymi transakcjami w trybie off-line (tj. za pośrednictwem jednostek policji).

Ponadto w 2008 r. współpracowano z KCIK w zakresie rozszerzenia możliwości prowadzonych analiz informacji kryminalnych. W tym zakresie Generalny Inspektor przekazał swoje propozycje ewentualnej rozbudowy funkcji analitycznej KCIK.

Tabela 6 – Dane dotyczące współpracy z KCIK w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Zapytania od GIIF do KCIK	1.189	2.256	3.486
Rejestracja podmiotów przez GIIF w KCIK	660	618	617
Zapytania od KCIK do GIIF	1.179 (wynik: 83 pozytywne odpowiedzi)	1.767 (wynik: 103 pozytywne odpowiedzi)	1.326 (wynik: 103 pozytywne odpowiedzi)

4.1.7. Inne informacje

W roku 2008 GIIF aktywnie angażował się w działania mające na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia.

W dniu 03 kwietnia 2008 r. Prezes Rady Ministrów podpisał zarządzenie nr 36 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i implementacji „Inicjatywy Krakowskiej” – Proliferation Security Initiative (PSI). Zgodnie z jego treścią przewodniczącym zespołu został przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych. GIIF w dniu 24 kwietnia 2008 r. desygnował do uczestnictwa w pracach Zespołu dwóch przedstawicieli Departamentu Informacji Finansowej.

Przedstawiciele Departamentu uczestniczyli w spotkaniach Zespołu, a także przekazywali informacje i uwagi dla przedstawicieli MSZ, którzy uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach i seminariach w zakresie zwalczania proliferacji broni masowego rażenia.

Należy podkreślić, że w obecnym stanie prawnym GIIF może podejmować bezpośrednie działania w powyższym zakresie jedynie w sytuacjach, gdy działania podmiotów zajmujących się proliferacją lub jej finansowaniem wiązać się będą z wprowadzaniem do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł, tj. z popełnieniem przestępstwa prania pieniędzy lub z działaniami mającymi na celu finansowanie terroryzmu. W takich przypadkach GIIF może wykorzystywać swoje ustawowe uprawnienia, m.in. wstrzymując transakcje czy dokonując blokady rachunku.

GIIF może również podejmować odpowiednie działania we współpracy z konkretnymi organami zajmującymi się bezpieczeństwem państwa, na ich pisemny i uzasadniony wniosek, w trybie i na zasadach określonych w art. 32 i 33 ustawy. W 2008 r. GIIF skorzystał ze

swoich uprawnień i przekazywał informacje dotyczące podmiotów zaangażowanych w proliferację z własnej inicjatywy w trybie art. 33 ust. 3 ustawy, do właściwej służby ochrony państwa.

W dniu 18 grudnia 2007 r. weszła w życie *Decyzja Rady 2007/845/WSiSW* z dnia 6 grudnia 2007 r. dotycząca współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem. W związku z tym Rzeczpospolita Polska została zobligowana w terminie do 18 grudnia 2008 r. do utworzenia lub wyznaczenia krajowego biura lub biur ds. odzyskiwania mienia.

Przedstawiciele GIIF uczestniczyli w wypracowywaniu porozumienia pomiędzy resortami w zakresie współdziałania mającego na celu wypełnianie zadań dotyczących wykrywania i identyfikacji nielegalnie uzyskanych korzyści. W dniu 18 grudnia 2008 r. podpisano Deklarację Współpracy pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Sprawiedliwości – Prokuratorem Generalnym oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie której strony zobligowały się do opracowania i przedstawienia regulacji prawnych usprawniających ich współdziałanie w terminie do 30 czerwca 2009 r.

W grudniu 2008 r. w przy Biurze Kryminalnym Komendy Głównej Policji powołano komórkę organizacyjną w randze wydziału, której zadaniem jest m.in. dalsza koordynacja prac w zakresie współpracy, w tym współpracy z GIIF.

4.2. Działalność szkoleniowa

W związku z trwającymi pracami mającymi na celu dostosowanie przepisów ustawy do przepisów unijnych, w 2008 r. przeprowadzone zostało postępowanie w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, ze późn. zm.) w celu wyboru wykonawcy, który utworzy nowy kurs e-learningowy, uwzględniający przyszłe zmiany prawne.

Udział w kursie (zgłoszenie uczestnictwa, korzystanie z zasobów kursu, udział w teście końcowym oraz otrzymanie zaświadczenia) będzie odbywać się pośrednictwem Internetu. Kurs, w odróżnieniu od poprzedniego, zbudowany będzie nie tylko w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy, ale dodatkowo poszerzony zostanie o materiał będący wynikiem pracy analitycznej pracowników Departamentu Informacji Finansowej. Nowa formuła kursu zakłada, że dostęp do jego treści będzie zróżnicowany w zależności od rodzaju uczestnika kursu (tzn., czy będzie on instytucją obowiązaną, jednostką współpracującą czy tzw. innym podmiotem). W przypadku pracowników instytucji obowiązanych ukończenie kursu (otrzymanie zaświadczenia po zdaniu testu) będzie równoznaczne z uczestniczeniem w szkoleniu, o którym mowa w art. 28 ustawy.

Kurs e-learningowy w pełnym wymiarze, w tym obejmujący znowelizowane przepisy prawne, zostanie udostępniony instytucjom obowiązanim, jednostkom współpracującym oraz innym zainteresowanym podmiotom po publikacji przepisów znowelizowanej ustawy w Dzienniku Ustaw.

5. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

5.1. Współpraca z Komisją Europejską

Współpraca z Komisją Europejską realizowana jest przede wszystkim w dwóch obszarach: poprzez udział w pracach Komitetu ds. Zapobiegania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (zwanego też Komitetem Prewencyjnym) oraz poprzez uczestnictwo w spotkaniach Platformy EU – FIU (ang. Financial Intelligence Unit – Jednostka Analityki Finansowej).

W ramach prac w Komitecie Prewencyjnym przedstawiciele GIIF brali udział w posiedzeniach, spotkaniach i warsztatach poświęconych m. in.:

- zagadnieniom związanym z realizacją przepisów *Dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu* (tzw. III Dyrektywa), m.in. w zakresie przepisów odnoszących się do ochrony pracowników oraz tzw. PEPs – osób na eksponowanych stanowiskach politycznych,
- sprawom stosowania rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 dotyczącego przekazów pieniężnych,
- zagadnieniom związanym ze stosowaniem na terytorium UE IX Specjalnego Zalecenia FATF,
- zagadnieniu proliferacji broni masowego rażenia, stosowania sankcji międzynarodowych, wynikających m.in. z rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 1803/2008,
- kwestiom wypracowania jednolitego stanowiska Unii Europejskiej na spotkania organizacji międzynarodowych, zajmujących się przedmiotową problematyką.

Spotkania Platformy EU – FIU poświęcone były realizacji wspólnych projektów jednostek analityki finansowej państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym oceny zasadności modyfikacji aktualnie obowiązującego prawodawstwa UE. Wśród jednostek opracowujących problemy operacyjne znalazł się GIIF, współuczestnicząc w projekcie poświęconym współpracy międzynarodowej jednostek analityki finansowej.

5.2. Komitet MONEYVAL

Kontynuowano prace nad kompleksową ewaluacją polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (AML/CFT), realizowaną w 3. Rundzie Ewaluacyjnej przez ekspertów MONEYVAL, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Grupa Specjalna do Spraw Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) oraz Banku Światowego.

W 2006 r. ewaluatorzy opracowywali raport oceniający polski system przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu wg 49 Zaleceń FATF, dyrektyw Unii Europejskiej oraz odpowiednich Konwencji Rady Europy i ONZ. Ostateczna ocena polskiego systemu oraz dyskusja nad finalnym kształtem raportu odbyła się podczas posiedzenia plenarnego Komitetu MONEYVAL Rady Europy, które miało miejsce w czerwcu 2007 r.

Zgodnie z procedurą wzajemnej ewaluacji systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu państw należących do MONEYVAL, na podstawie kwestionariusza przygotowanego przez Radę Europy w czerwcu 2008 r. opracowano tzw. raport postępu (Progress report), wskazujący działania podjęte przez polskie władze od momentu wizyty ewaluacyjnej, a także zmiany, jakie nastąpiły w polskim systemie zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Raport postępu został przyjęty podczas posiedzenia plenarnego MONEYVAL w Strasbourgu w dniu 7 lipca 2008 r.

W związku z zaangażowaniem na forum MONEYVAL w prace Grupy ds. Typologii przedstawiciel GIIF wziął udział we wspólnym spotkaniu typologicznym MONEYVAL i FATF, które odbyło się listopadzie 2008 r. w Monaco.

Ponadto, 3 przedstawiciele GIIF ukończyło organizowane przez MONEYVAL specjalne szkolenie dla ewaluatorów w ramach 3. Rundy Ewaluacyjnej, uzyskując tym samym prawo do udziału w ewaluacjach innych państw.

5.3. Współpraca na forum organizacji międzynarodowych

5.3.1. Grupa Egmont

W styczniu 2008 r. Polska Jednostka Analityki Finansowej (PJAF) listem intencyjnym wystosowanym do Sekretariatu Grupy oficjalnie potwierdziła swoje członkostwo w Grupie EGMONT jako formalnej organizacji międzynarodowej oraz zaakceptowała Kartę Grupy Egmont.

PJAF aktywnie uczestniczyła w pracach Grupy EGMONT, m. in. biorąc udział w spotkaniach grup roboczych oraz spotkaniu plenarnym Grupy. Przedstawiciele PJAF współpracowali przy opracowywaniu projektów w ramach grup roboczych, w tym w szczególności Grupy Informatycznej, Grupy Szkoleniowej i Grupy Prawnej.

Dzięki udziałowi w pracach Grupy, PJAF ma możliwość ściślejszej współpracy z jednostkami z całego świata, działającymi w obszarze przeciwdziałania i zwalczania przestępczości finansowej.

5.3.2. Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF)

W 2008 r. Generalny Inspektor Informacji Finansowej kontynuował starania o uzyskanie poparcia dla przyjęcia Polski do FATF.

Dzięki stowarzyszonemu członkostwu MONEYVAL w FATF, przedstawiciel GIIF (jako członek Biura Zarządzającego MONEYVAL) miał możliwość uczestniczenia w pracach i posiedzeniach FATF, co umożliwiło Polsce udział w dyskusji oraz przygotowywaniu najnowszych standardów w zakresie zwalczania procederu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Ponadto Polska Jednostka Analityki Finansowej uczestniczy w utworzonym w ramach FATF Forum Konsultacyjnym z Sektorem Prywatnym, będącym inicjatywą zmierzającą do zacieśnienia współpracy podmiotów sektora publicznego i prywatnego w celu efektywniejszego zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Współpraca w ramach Forum polega na wymianie wiedzy, doświadczeń oraz dokumentów, która jest realizowana poprzez elektroniczny obieg informacji w ramach grupy kontaktowej,

oraz poprzez spotkania Forum – w przypadku konieczności dokładniejszego omówienia niektórych zagadnień.

5.3.3. Grupa Euroazjatycka ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy (EAG)

Przedstawiciele PJAF uczestniczyli, jako obserwatorzy, w pracach Grupy Euroazjatyckiej ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy. Grupa posiada status członka stowarzyszonego z FATF i działa na podobnych jak FATF zasadach (tzw. FATF-Style Regional Body – FSRB).

Uczestnictwo w Grupie jest przejawem zainteresowania PJAF pracami w ramach różnych FSRB. Ponadto dzięki udziałowi w pracach EAG wzmacniane są kontakty z innymi państwami członkowskimi tej organizacji.

Przedstawiciele GIIF brali aktywny udział w pracach grup roboczych (Grupy Informatycznej, Grupy ds. Pomocy Technicznej i Grupy Typologicznej) oraz spotkaniach plenarnych Grupy, które odbyły się w Kirgizji i Rosji.

PJAF realizowała tzw. pomoc techniczną dla krajów członkowskich Grupy, w tym przede wszystkim pomoc ekspercką w obszarze narzędzi informatycznych oraz modelowania danych dla Jednostki Analityki Finansowej Kirgizji.

5.3.4. Wzmocnienie pozycji GIIF w regionie

W 2008 r. kontynuowano realizację „Projektu o współpracy pomiędzy Ministerstwem Finansów RP i Departamentem Skarbu USA”, podpisanego w dniu 20 grudnia 2006 r. Podstawowym założeniem projektu jest wzmocnienie pozycji Polskiej Jednostki Analityki Finansowej jako regionalnego lidera w procesie zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

W ramach projektu współpracy, we wrześniu 2008 r. odbyło się w Miedzeszynie *II Seminarium Regionalne*, poświęcone przestępczości internetowej oraz zagadnieniu cyberterroryzmu, w którym wzięli udział przedstawiciele Interpolu, EUROJUSTu, 10 jednostek analityki finansowej oraz organów krajowych, m.in. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Śledczego KGP, Komendy Głównej Straży Granicznej i Biura Bezpieczeństwa Narodowego.

Również w ramach projektu, w dniach 1-2 października 2008 r. zorganizowano wizytę studyjną dla przedstawicieli Jednostki Analityki Finansowej Kirgizji.

Ponadto przedstawiciele GIIF uczestniczyli w misjach doradczych, obejmujących m. in. analizę systemu informatycznego i narzędzi analitycznych kirgiskiej JAF.

W 2008 r. kontynuowano również działania w ramach projektu I-Link. Projekt, realizowany przez Interpol przy współpracy z jednostkami analityki finansowej, ukierunkowany jest na gromadzenie i wymianę informacji, przede wszystkim w zakresie zwalczania prania pieniędzy. Departament Informacji Finansowej kontynuował współpracę z Komendą Główną Policji, w celu ustalenia sposobu połączenia GIIF z bazą Interpolu.

5.4. Współpraca dwustronna

5.4.1. Wymiana informacji z zagranicznymi FIUs

W 2008 r. Generalny Inspektor Informacji Finansowej otrzymał 95 wniosków od zagranicznych jednostek analityki finansowej z prośbą o udzielenie informacji dotyczących 282 podmiotów. W porównaniu z 2007 r. odnotowano spadek liczby wniosków o 14,4%.

Najwięcej wniosków otrzymano od jednostek z następujących państw:

- Ukrainy – 22 wnioski;
- Luksemburga – 9 wniosków;
- Belgii – 8 wniosków;
- Wielkiej Brytanii – 7 wniosków.

Do zagranicznych jednostek skierowano natomiast 143 zapytania dotyczące 255 podmiotów. W porównaniu z 2007 r. odnotowano spadek liczby zapytań o 18,3%.

Najwięcej zapytań skierowano do jednostek z następujących państw:

- Niemiec – 18 zapytań;
- USA – 16 zapytań;
- Ukrainy – 15 zapytań;
- Cypru – 15 zapytań;

W wymianie informacji korzystano przede wszystkim z bezpiecznej poczty elektronicznej przekazywanej za pośrednictwem Egmont Secure WEB – platformy, do której dostęp mają zagraniczne jednostki z całego świata, oraz za pośrednictwem FIU.NET – sieci łączącej jednostki z państw Unii Europejskiej. Z uwagi na korzystanie z elektronicznych dróg wymiany informacji średni czas udzielenia odpowiedzi na wysłane zapytania wynosi ok. 3 tygodni, a w przypadku zapytań pilnych (związanych z zawiadomieniami o transakcjach podejrzanych przesyłanych w trybie art. 16 ust. 1 ustawy) termin pozyskiwania odpowiedzi nie przekraczał z reguły 2-3 dni.

5.4.2. Porozumienia o współpracy

Podstawą współpracy GIIF z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej są dwustronne porozumienia o współpracy (tzw. Memoranda of Understanding) oraz *Decyzja Rady UE nr 2000/642/JHA z dnia 17 października 2000r w sprawie zasad współpracy pomiędzy jednostkami analityki finansowej państw członkowskich w odniesieniu do wymiany informacji*. Głównymi filarami ww. kooperacji wynikającymi z powyższych podstaw prawnych są:

- zasada wzajemności,
- uzasadnienie zapytania w odniesieniu do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
- przekazywanie posiadanych informacji,
- nieprzekazywanie informacji lub dokumentów stronie trzeciej bez pisemnej zgody jednostki analityki finansowej, od której je otrzymano,
- jednostka analityki finansowej nie jest zobowiązana udzielać informacji, jeśli w sprawie wszczęto postępowanie sądowe.

Zakres otrzymywanych i udostępnianych informacji, zwłaszcza informacji dodatkowych, jest uzależniony każdorazowo od poszczególnego zapytania.

W roku 2008 Generalny Inspektor zawarł porozumienia o współpracy w zakresie wymiany informacji dotyczących zwalczania procederu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu z jednostkami analityki finansowej Argentyny, Brazylii, Filipin, Gruzji, Meksyku i Peru. W ten sposób liczba jednostek analityki finansowej, z którymi GIIF na podstawie porozumień dwustronnych wymienia informacje związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu wzrosła do 44.

5.5. Inne kwestie

5.5.1. Projekt bliźniaczy dla rumuńskiej jednostki analityki finansowej

Polska Jednostka Analityki Finansowej została wybrana przez Rumunię i Komisję Europejską jako wykonawca projektu bliźniaczego nr RO/2007-IB/JH/05 „Zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu” dla rumuńskiej jednostki analityki finansowej. Projekt ten będzie realizowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach tzw. *Transition Facility*.

Jego celem jest wzmocnienie administracji rumuńskiej oraz tamtejszych instytucji obowiązanych w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, poprzez pomoc w opracowaniu strategii narodowej oraz odpowiednich programów szkoleń w tej dziedzinie dla wszystkich zaangażowanych podmiotów. Realizacja pomocy rozpocznie się w 2009 roku.

Do współpracy przy realizacji przedmiotowego projektu PJAF zaprosiła Komendę Główną Policji, Prokuraturę Krajową, Komendę Główną Straży Granicznej oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne.

5.5.2. Konferencja Rady Europy na temat przestępczości gospodarczej

Na przełomie czerwca i lipca 2008 r. Generalny Inspektor Informacji Finansowej oraz Rada Europy i Komisja Europejska, we współpracy z Biurem Informacji Rady Europy w Warszawie oraz Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury, zorganizowali w Warszawie, w ramach „Programu Współpracy Międzynarodowej w Sprawach Karnych na Ukrainie”, międzynarodową konferencję na temat przestępczości gospodarczej. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele rządów, jednostek analityki finansowej, prokuratury, sądownictwa i policji z kilkunastu krajów.

Spotkanie poświęcone było zagadnieniom realizacji pomocy prawnej, wymianie najlepszych praktyk w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz metodom wymiany informacji między różnymi organami.

5.5.3. Uczestnictwo w procesie negocjacyjnym pomiędzy Polską a USA

W roku 2008 przedstawiciele GIIF czynnie uczestniczyli w procesie negocjacyjnym dotyczącym zapisów Umowy między Rządem RP a Rządem USA o statusie sił zbrojnych USA czasowo przebywających na terytorium RP, w zakresie, w jakim projektowane przepisy mogły mieć wpływ na realizację walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.

6. DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA

6.1. Nowelizacja ustawy

W 2008 r. GIIF kontynuował rozpoczęte pod koniec poprzedniego roku prace nad projektem *Ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw*. W toku tych prac przeprowadzono konsultacje międzyresortowe oraz społeczne. Ze względu na złożoność problematyki objętej przedmiotowym projektem, uzgodnienia z przedstawicielami resortów i sektora prywatnego trwały przez ponad pół roku.

W dniu 16 września 2008 r. Komitet Europejski Rady Ministrów przyjął przedmiotowy projekt i rekomendował go do akceptacji przez Komitet Stały Rady Ministrów. W listopadzie 2008 r. został przez ten Komitet przyjęty. Po dodatkowych uzgodnieniach podjętych na komisji prawniczej w Rządowym Centrum Legislacji w grudniu 2008 r. projekt został przekazany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w celu jego przyjęcia przez Radę Ministrów.

Głównym celem wejścia w życie ustawy jest dostosowanie jej przepisów do prawa wspólnotowego w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, jak również całościowego uregulowania przepisów w zakresie stosowania szczególnych środków ograniczających przeciwko osobom, grupom i podmiotom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności *Dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu* (Dz. Urz. UE. L 309 z 25.11.2005 r.) oraz *Dyrektywy Komisji 2006/70/WE ustanawiającej środki wykonawcze do dyrektywy 2005/60/WE w odniesieniu do definicji osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne, jak również w odniesieniu do technicznych kryteriów stosowania uproszczonych zasad należytej staranności wobec klienta oraz wyłączenia z uwagi na działalność finansową prowadzoną w sposób sporadyczny lub w bardzo ograniczonym zakresie* (Dz. Urz. U E. L 214/29 z 4 sierpnia 2006 r.).

6.2. Inne działania legislacyjne

Podobnie jak w roku ubiegłym, GIIF czynnie uczestniczył w procesach legislacyjnych dotyczących zmian innych aktów prawnych, zwłaszcza w sytuacjach, gdy projektowane zmiany mogły mieć wpływ na realizację walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.

6.3. Warszawska Konwencja Rady Europy

W dniu 1 maja 2008 r. w Polsce i pięciu innych krajach (Albania, Bośnia i Hercegowina, Malta, Mołdowa oraz Rumunia) weszła w życie *Konwencja Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzona w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.*

Polska ratyfikowała Konwencję za zgodą wyrażoną w ustawie z dnia 27 października 2006 r. o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r. (Dz. U. Nr 237 poz. 1712).

Konwencja reguluje problematykę zwalczania zjawiska prania pieniędzy oraz pozbawiania przestępców przychodów z prowadzonego przez nich procederu. Postanowienia Konwencji pozwalają również na efektywne zwalczanie finansowania terroryzmu.